

ПРАВО НА ЗВЕРНЕННЯ ДО СУДУ ЗА ЗАХИСТОМ

Маковська А.Ю.

студентка 3-го курсу

Факультету соціології та права НТУУ «КПІ»

Наукоіий керівник:

Борець Л.В.

к.ю.н., доцент

Право на звернення до суду за захистом своїх порушених, невизнаних або оспорюваних прав, свобод чи інтересів закріплено безпосередньо у Конституції України (ст.. 55), Цивільному кодексі України (ст.. 16), Законі України «Про судоустрій і статус суддів» (ст.. 7). Конституційне право громадян на судовий захист закріплюється насамперед у ст. 3 ЦПК.

Постановою пленуму Верховного суду України від 3 грудня 1997 року №13 «Про практику розгляду судами справ за скаргами на рішення, дії або бездіяльність органів державної влади, органів місцевого самоврядування , юридичних, посадових і службових осіб у сфері управлінської діяльності, які порушують права та свободи громадян» звертається увага судів на те, що предметом судового оскарження можуть бути як колегіальні, так і одноособові рішення, дії чи бездіяльність суб'єктів оскарження, акти як нормативного, так і індивідуального характеру, у зв'язку з якими громадянин вважає, що:

1. Порушено або порушуються його права;
2. Створено або створюються перепони для реалізації ним своїх конституційних прав чи свобод (або вжиті заходи щодо їх реалізації є недостатніми);
3. На нього покладені обов'язки, непередбачені законодавством, або передбачені, але без врахування конкретних обставин, за яких ці обов'язки повинні покладатися, або вони покладені не уповноваженими на це особами чи органом;
4. Його притягнуто до відповідальності, яка не передбачена законом, або до нього застосовано стягнення за відсутності передбачених законом підстав чи не правочинною службовою особою (органом).

Можливість особистого звернення в суд залежить від цивільної процесуальної правоздатності і дієздатності особи. Юридичною заінтересованістю володіють тільки ті особи, що звертаються до суду, які є учасниками спірних матеріальних правовідносин, або кому законом надане право порушення справи в інтересах інших осіб (ст. 3 ЦПК). Як видається, твердження, що останні з перелічених не є заінтересованими, а лише наділені цим правом для захисту інтересів інших осіб, є спірним. ЦПК відносить цих учасників процесу до осіб, що беруть участь у справі, тобто наділяє їх юридичною заінтересованістю, проявом якої і є їх право порушити цивільну справу.

Так, об'єктом захисту позовного провадження є порушене, невизнане або оспорюване право, об'єктом захисту в окремому провадженні – охоронюваний законом інтерес, а предметом судової діяльності при захисті охоронюваного законом інтересу є встановлення визначених юридичних фактів та стану з метою подальшого здійснення заінтересованими особами своїх суб'єктивних прав. Захист порушених прав чи свобод осіб здійснюється, наприклад, в порядку, передбаченому розділом VII ЦПК.

Таким чином, право на звернення з позовом до суду є одним із найважливіших елементів процесуальної правоздатності громадянина, а не його дієздатності, як вважають деякі юристи. Процесуальний закон вважає, що не мають правових наслідків угоди чи умови договорів про відмову від можливості звернутися до суду із заявою про захист своїх прав. Він допускає відмову від судового захисту або в ході розгляду справи, або в тих випадках, якщо заінтересовані вирішили звернутися чи зверталися за захистом права до інших юрисдикційних органів, наприклад, третейського суду (ст. ст. 130, 174, 175 ЦПК).

Список використаних джерел

1. Конституція України 28.06.1996р.
2. Цивільний процесуальний кодекс. 18.03.2004р.
3. Науково-практичний коментар цивільного процесуального кодексу.

4. Постанова пленуму Верховного суду України від 3 грудня 1997 року №13 «Про практику розгляду судами справ за скаргами на рішення, дії або бездіяльність органів державної влади, органів місцевого самоврядування, юридичних, посадових і службових осіб у сфері управлінської діяльності, які порушують права та свободи громадян».

5. Закон України «Про судоустрій і статус суддів».